

به بهانه رفع توقیف سریال سرزمین مادری؛

پایان ۱۰ سال توقیف

سریال سرزمین مادری با نام اول سرزمین کهن، مجموعه‌ای تلویزیونی به کارگردانی کمال تبریزی و نویسندگی علیرضا طالب‌زاده محصول سال ۱۳۹۲ است که این روزها از شبکه سه سیما پخش می‌شود. این سریال قصه پسر بچه‌ای به نام «رهی» را روایت می‌کند که بعد از بمباران دهکده‌ای توسط نیروهای متفقین، از زیر آوار بیرون کشیده می‌شود و پس از چند روز مراقبت توسط مادرش، راهی تهران شده اما این پایان ماجراهای او و اطرافیانش نیست.

برشی از پیش تولید

پاییز سال ۱۳۸۷ خبری در رسانه‌ها منتشر شد، مبنی بر اینکه سریالی به نام «سرزمین کهن» به کارگردانی کمال تبریزی و با فیلمنامه‌ای از علیرضا طالب‌زاده وارد فاز تولید شده است. این سریال در دسته پروژه‌های به اصطلاح الف ویژه سازمان صدا و سیما قرار داشت، هزینه زیادی برای ساخت آن شده بود و قرار بود در سه فصل ساخته شود. در آن سال‌ها هنوز ستارگان سینما رابطه خوبی با تلویزیون داشتند و سازندگان «سرزمین کهن» مجموعه‌ای از بازیگران چهره و محبوب را دور هم جمع کرده بودند تا سریالی درباره تاریخ معاصر ایران بسازند. این مجموعه قرار بود اتفاقات سیاسی و اجتماعی ایران، از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۷ در بستر زندگی یک نوجوان به نام رهی را روایت کند که در طول این سال‌ها بزرگ می‌شود و شاهد عینی تاریخ است. فیلمبرداری رسمی سریال از آذر ۸۷ در لوکیشنی در خیابان وحدت اسلامی تهران شروع شد و فیلمبرداری فصل اول آن تا بهار ۸۹ طول کشید. از سوی سازمان قرار شد تغییراتی در ادامه فیلمنامه داده شود و اصلاحاتی هم شامل فصل اول شد و در نهایت فیلمبرداری فصل دوم هم از زمستان سال ۸۹ آغاز شد. اواخر تابستان سال ۹۲ بود که خبر رسید ساخت فصل دوم هم به پایان رسیده و به زودی سریال «سرزمین کهن» روی آنتن شبکه سه خواهد رفت. این پروژه آنقدر برای سازمان مهم بود که تبلیغات آن از هر سه شبکه اصلی سیما پخش می‌شد و بالاخره روز ۳ بهمن ۱۳۹۲ برای روز آغاز پخش این سریال انتخاب شد.

آغاز یک جنجال بزرگ

سرزمین مادری، مجموعه‌ای که در ابتدا بسیار قابل قبول بود و گمان می‌رفت که قرار است اثر تاریخی خوبی را برجای بگذرد، اما با پخش ۴ قسمت از این مجموعه که از ۵ دی ۱۳۹۲ شروع شد، در شب ۲۰ بهمن سال ۱۳۹۲ مردم و مخاطبین سریال‌های تلویزیونی ساعت ۸ شب در انتظار پخش قسمت چهارم سریال «سرزمین کهن» در خانه‌ها مقابل تلویزیون نشسته بودند. هنوز چند دقیقه‌ای از پخش سریال نگذشته بود که امیرآقای بازیگری که نقش پدر ناتنی رهی را بازی می‌کند خطاب به خانواده بختیاری که از آشنایان آنها بود، دیالوگی گفت. دیالوگی تا همین چند هفته پیش سریال «سرزمین کهن» را در آرشو صدا و سیما باقی گذاشته بود. دیالوگی که بیشتر نشان از عصبی بودن یک فرد در مقابل خانواده‌ای با نام فامیل بختیاری بود، نه قوم و ایل بختیاری.

به سرعت خبر به سران قوم بختیاری رسید و فردای آن روز اعتراضاتی علیه این سریال در خوزستان آغاز شد. که علت این توقیف توهین و تحریف تاریخ لرها بختیاری ای بود که از آن برداشت شد و موجی از اعتراضات در مناطق لر نشین، در استان‌های لرستان، خوزستان، چهارمحال و بختیاری، اصفهان و همچنین شخصیت‌های تأثیرگذار ایل بختیاری را در پی داشت. عده زیادی در مقابل فرمانداری مسجد سلیمان و شهرهایی که اقوام بختیاری در آن ساکن هستند دست به تحصن و اعتراض زدند.

پس از این اعتراضات، پخش این مجموعه با استدلال‌هایی همچون بازنگری در پوشش بازیگران زن و همچنین آنچه که ناراضی‌مستولان صدا و سیما از کم‌رنگ بودن نقش جریان‌های اسلامی در پیروزی انقلاب ۱۳۵۷ خواندند، با تأخیر روبرو شد تا برخی صحنه‌های آن دوباره فیلم‌برداری شود. پس از فیلم‌برداری مجدد، تیزر این سریال از شبکه سه سیما پخش شد و قرار بود از مهر ۱۳۹۶ پخش شود اما با هم پخش نشد.

از سرگیری ساخت

در اواخر تابستان ۹۴ پس از نزدیک به دو سال که از ماجرای توقف ساخت سرزمین کهن می‌گذشت، زمزمه‌هایی درباره حل شدن اختلافات و از سرگیری پخش «سرزمین کهن» به گوش می‌رسید، تا اینکه کمال تبریزی اعلام کرد، تا پایان سال، کار ساخت فاز سوم را شروع خواهد کرد. همه این حرف‌ها و گمانه‌زنی‌ها، در نوروز ۹۵ به پایان رسید و گروه تولید سرزمین کهن وارد ساخت فاز سوم شدند. در آن زمان هنوز صحبت درباره پخش سریال

به دلیل حاشیه‌ها و توقیفی که

در ساخت سریال «سرزمین کهن» به وجود آمد، تعدادی از بازیگران این مجموعه تغییر کردند. شهاب حسینی که بازیگر اصلی فصل‌های اول و دوم سریال محسوب می‌شد، دیگر در فصل سوم حضور نداشت و به جای آن آرش مجیدی جایگزین شد. همچنین هنگامه قاضیانی که از چهره‌های مهم سریال بود، جای خودش را به پریش نظر به داد و سعید راد جایگزین فرهاد قائمیان شد

خیلی قطعی و رسمی به نظر نمی‌آمد و منابع نزدیک به معاونت سیما، پاییز ۹۵ را به عنوان زمان از سرگیری پخش این سریال در تلویزیون اعلام می‌کردند.

به دلیل حاشیه‌ها و توقیفی که در ساخت سریال «سرزمین کهن» به وجود آمد، تعدادی از بازیگران این مجموعه تغییر کردند. شهاب حسینی که بازیگر اصلی فصل‌های اول و دوم سریال محسوب می‌شد، دیگر در فصل سوم حضور نداشت و به جای آن آرش مجیدی جایگزین شد. همچنین هنگامه قاضیانی که از چهره‌های مهم سریال بود، جای خودش را به پریش نظر به داد و سعید راد جایگزین فرهاد قائمیان شد. کمال تبریزی خیلی از این تغییرات راضی نبود و در مصاحبه‌هایش ابراز امیدواری می‌کرد که مخاطبان با این تغییر چهره‌ها کنار بیایند. همه چیز تقریباً داشت به حالت عادی باز می‌گشت اما شب ۷ خرداد ۱۳۹۵ جنجال دیگری رخ داد. آن شب، به رسم جمعه شب‌ها، فصل سوم بر نامه «هفت» با اجرای بهروز افخمی به روی آنتن رفت. آن روزها فیلم «دونده زمین» کمال تبریزی روی پرده اکران بود و مسعود فراستی منتقد همیشگی هفت، در زمانی که می‌خواست این فیلم نقد کند، از لفظ رکیکی روی آنتن زنده تلویزیون استفاده کرد. کمال تبریزی چند روز پس از

